

Tufftuffturen till Tranås torg

10/7 1992

BOXHOLM

Bärlådorna står inte längre staplade på varandra, kalvarna har försvunnit från däck, och ingen förnimmer längre doften av färsk fisk.

Ändå är allt sig likt. Boxholmstväans torgtur på sjön Sommen är inne på 71:a eller möjligen 72:a säsongen.

Osäkerhet råder om det var 1921 eller 1922 som dåvarande skepparen Fritjof Andersson körde den första torgturen. Då hade han bönder, torgmadamner och diverse djur som passagerare. Dagens skeppare Rune Hektor (den sjätte i ordningen) tuffar fram med turister och nöjesresenärer från bygden.

Färre bryggor

Kaffekorgar och kameraväskor har tagit ägglådornas och potatisäckarnas plats, men rutten är i allt väsentligt densamma, även om bryggorna har blivit färre.

S/S Boxholm II lägger ut från Idebo klockan 7.00 där de första passagerarna stiger på. Tyst men majestätiskt glider det vedeldade ångfartyget in i hamnen i Tranås knappt tre timmar senare.

Efter drygt fyra timmars uppehåll stävar hon sedan ut igen för att komma tillbaka till Tranås klockan 19.30.

— Förr startade torgturen redan klockan fem så att bönderna kunde vara i Tranås vid åttasnåret för att sälja sina varor på torget. Fortfarande är det torghandel i Tranås på fredagar, berättar Rune Hektor.

Fyra båtar förr

Han gör sin 18:e säsong i förarhytten. Kompanjonen i handelsbolaget Ångbåtstrafiken, maskinisten Sven-Olov Sjöberg, är etter

värre. Han har stoppat in vedkylor i pannan och skött maskinerna ombord i 31 år.

Både Rune och Sven-Olov är bondsöner som är uppväxta vid sjön, Arnäs respektive Torpön, och har barndomsminnen från torgturen in till Tranås.

— För väldigt länge sedan fanns det fyra båtar som körde torgturer på fredagar. Boxholmstväan utgick från Asby, Gripen från Torpafjärden, Strömsholmen från Svana och Carl Johan från Norra Vi, berättar Rune.

Snitt på 80-100

Torgturen går varje fredag under sommaren. Passagerantalet ligger i snitt på 80-100. Det har glesats ut sedan tvåtimmarsskryssningarna på torsdagar från Tranåsbaden tillkom, liksom Ångbåtens vänners söndagsturer.

— En avlastning behövdes. Ett år hade vi 93 passagerare som ville stiga på bara i Malexander. Fortfarande händer det att det blir fullt ombord, så intresset för torgturen håller i sig, berättar skepparen som får ta ombord 116 passagerare.

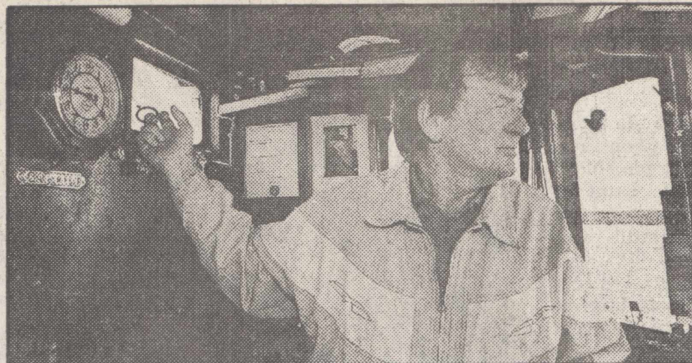
Mariannes tradition

Med i fredags var bland andra Marianne Örtlund, Linköping, sommarboende i Malexander. Hon har som tradition att åka torgturen minst en gång varje år.

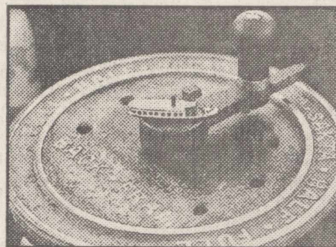
— Förrre skepparen Erik Anderssons dotter Gunilla och jag var lekkamrater som barn i Boxholm. På somrarna kunde vi få följa med på båten två-tre dagar när Erik fraktade timmer och drog prämar. Vi fick sova nere i salongen, det var jättespännande för oss.

Text: KARL-JOHAN
NORÉN

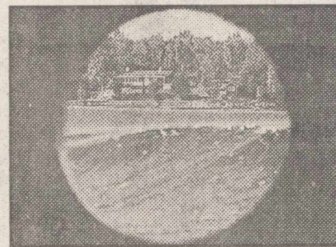
Foto: BERNT-OLA FALCK

Skepparen Rune Hektor berättar att det kunde vara upp till 200 bärlådor på däck på torgturen när det begav sig. De skulle saluföras på torget i Tranås.

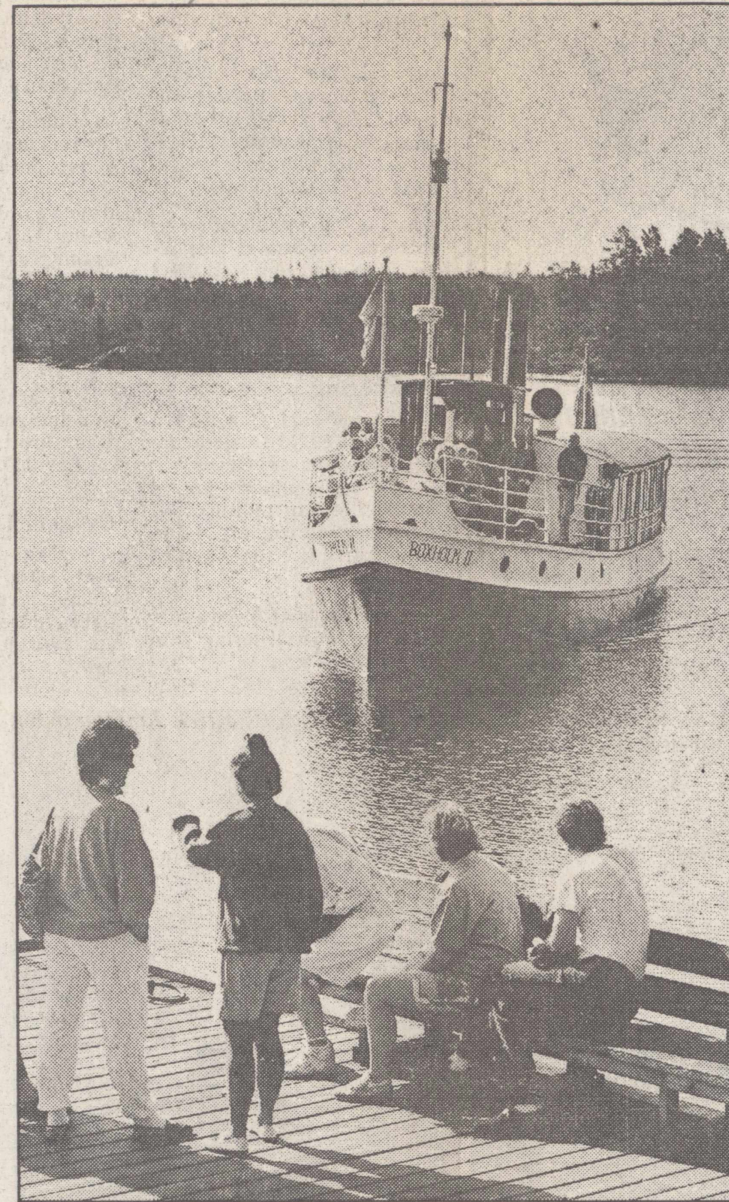
Maskintelegraf på Boxholmstväan med en miniatyr av, just det, Boxholmstväan.

I maskinrummet kan temperaturen stiga till 50 grader. Men utsikten svalkar.

Boxholmstväan påstås vara Sveriges sista vedeldade ångbåt i passagerartrafik. Maskinisten Sven-Olov Sjöberg laddar pannan med nästan en halv kubikmeter i timmen.

Boxholmstväans torgturer är inne på 71:a eller 72:a säsongen. Här glider ångfartyget in mot bryggan i Fiskarp.

5/10 1992

88-åriga ”tvåan” dras upp

BOXHOLM
Efter 88 säsonger på Sommen står ångfartyget Boxholm II åter på land. Närmare 300 kubikmeter ved har i år gått åt på 157 turer med närmare 12 000 passagerare, vilket är 15 turer mindre än förra året.

Skepparen Rune Hektor och maskinisten Sven-Olof Sjöberg ställer nu in siktet på ångfartygets 89:e säsong med torgturer och beställningstrafik som tidigare. Men först väntar översyn av maskin, målningsarbeten och besiktning av det gamla ångfartyget med maskin och ångpanna i originalskick.

Vartannat år får det 50 ton tunga ångfartyget känna fast mark under kölen. Då görs en större översyn både maskinellt och med målningsarbeten. Före sjösättningen skall båt och utrustning besiktigas för att sjösäkerheten skall vara hundra procentig.

Men konditionen är god på den förra pråm- och timmerdragaren som byggdes av Ljunggrens Verkstads AB i Kristianstad 1904. Fartyget monterades samman vid Sommens strand och sjösattes den 10 juli 1904.

Sedan 1966 används båten uteslutande som passagerarfartyg och är delvis ombyggd. Den 85 hästkrafter starka ångmaskinen med panna av skotsk typ är fortfarande i originalskick. Ångtrycket är på 7,5 kilo och pro-

pellervarvet 160—180 varv. Fartyget tar 160 passagerare och har en besättning på tre man.

Skeppare i 17 år

Sedan 1975 är Rune Hektor skeppare på sjön Sommens stolthet. Tillsammans med maskinisten Sven-Olof Sjöberg är han numera även ägare av båten.

— Men månadslönen var större på BT Systems än som skeppare. Även vi har känt av den nya turistmomsen och minskad turism. Det här är ändå ett fritt jobb och en härlig hobby, säger Rune Hektor och tittar ut över sjön med nästa säsong i tankarna.

Vinterhalvåret får skepparn stämpla. När det blev ont om jobb på BT Systems i Boxholm med uppsägningar ställde 60-åringen sin plats till förfogande till förmån för de yngre.

300 kubikmeter ved

Även däcksmannen Lars Sjöberg är permitterad från sitt arbete som skogsmaskinförare och får nu stämpla när ångfartyget gått i hamn för vintern. Maskinisten Sven-Olof Sjöberg ägnar sig åt skogshuggning under vinterhalvåret.

När vårsolen åter börjar värma rustas gamlingen för en ny säsong på Sommens klara vågor, men före sjösättningen skall 300 kubikmeter ved klyvas. Förhoppningsvis är den uppeldad när nästa höst gör sitt intåg.

SVEN FRANSSON

Foto: SVEN FRANSSON

Upptagningen av det 50 ton tunga ångfartyget gick så in i vassen bra, konstaterar maskinist Sven-Olof Sjöberg, skepparen Rune Hektor och däcksmannan Lars Sjöberg.

88-åriga "tvåan" dras upp

BOXHOLM

Efter 88 säsonger på Sommen står ångfartyget Boxholm II åter på land. Närmare 300 kubikmeter ved har i år gått åt på 157 turer med närmare 12 000 passagerare, vilket är 15 turer mindre än förra året.

Skepparen Rune Hektor och maskinisten Sven-Olof Sjöberg ställer nu in siktet på ångfartygets 89:e säsong med torgturer och beställningstrafik som tidigare. Men först väntar översyn av maskin, målningsarbeten och besiktning av det gamla ångfartyget med maskin och ångpanna i originalskick.

Vartannat år får det 50 ton tunga ångfartyget känna fast mark under kölen. Då görs en större översyn både maskinellt och med målningsarbeten. Före sjösättningen skall båt och utrustning besiktigas för att sjösäkerheten skall vara hundra procentig.

Men konditionen är god på den förra pråm- och timmerdragaren som byggdes av Ljunggrens Verkstads AB i Kristianstad 1904. Fartyget monterades samman vid Sommens strand och sjösattes den 10 juli 1904.

Sedan 1966 används båten uteslutande som passagefartyg och är delvis ombyggd. Den 85 hästkrafter starka ångmaskinen med panna av skotsk typ är fortfarande i originalskick. Ångtrycket är på 7,5 kilo och pro-

pellervarvet 160—180 varv. Fartyget tar 160 passagerare och har en besättning på tre man.

Skeppare i 17 år

Sedan 1975 är Rune Hektor skeppare på sjön Sommens stolthet. Tillsammans med maskinisten Sven-Olof Sjöberg är han numera även ägare av båten.

— Men månadslönen var större på BT Systems än som skeppare. Även vi har känt av den nya turistmomsen och minskad turism. Det här är ändå ett fritt jobb och en härlig hobby, säger Rune Hektor och tittar ut över sjön med nästa säsong i tankarna.

Vinterhalvåret får skepparn stämpla. När det blev ont om jobb på BT Systems i Boxholm med uppsägningar ställde 60-åringen sin plats till förfogande till förmån för de yngre.

300 kubikmeter ved

Även däcksmannen Lars Sjöberg är permitterad från sitt arbete som skogsmaskinförare och får nu stämpla när ångfartyget gått i hamn för vintern. Maskinisten Sven-Olof Sjöberg ägnar sig åt skogshuggning under vinterhalvåret.

När vårsolen åter börjar värma rustas gamlingen för en ny säsong på Sommens klara vågor, men före sjösättningen skall 300 kubikmeter ved klyvas. Förhoppningsvis är den uppeldad när nästa höst gör sitt intåg.

SVEN FRANSSON

Skepparen Rune Hektor och maskinist Sven-Olof Sjöberg konstaterar att propellern har klarat två säsongers trafik på Sommen utan skador trots lågt vattenstånd.